Sobiescy Jakub i Konstanty.

(Sobieski)

Glossa na Manifest Królewica Jegomości Alexandra. 1704.

Glossá ná *Manifest* Krolewicá Iego Mości
ALEXANDRA.

Anifest Krolewicá I. M. ALEXANDRA, do Stanow Rzeczypospolitey, pełen niesłusznych żalow y querimoniy, á bárdziey ćiężkich krzywd, y Impostur, przeciwko ukoronowáney Głowie, dáie okkázyą, *ut cuncta manifestentur, & pro falsis vera reponantur. Si vis dicere vel scribere, quæ velis, audias etiam, quæ nolis.* A náprzod, Pomieniony Krolewic I. M. ALEXANDER, chcąc publiczną sobie ziednáć y Bráći swoim Krolewicom Ich M. IAKVBOWI y CONSTANTEMV kompássyą, *& Popularem auram captare*, tym pozornym smutku y dolegliwośći swoich udániem, nie tylko *contra Vnctum Domini*, bez wszelkiego respektu y rewerenciey, ále oraz *contra Iura Reipublicæ grauißimè excessit*, kiedy się *præsumptuoso ausu & fastu* ważył tytułowáć Polskim y W. X. L. Xiążęćiem. Czego sobie nigdy Krolewicowie Polscy przywłaszczáć y uzurpowáć nie śmieli, ále y *Pacta Conevnta* Nayiáśnieyszego Krolá I. M. IANA III. wyraznie ostrzegáią. I.*mo* Aby *Domus Regia ullam succeßionem, & prætextũ proximitatis ad Regnum sibi non præsumat*, ále *æqualitati per omnia cum statu Nobilitari subjaceat.* 2*do* Że *Linea è Lumbis directè descendens*, tych tylko *prærogativas* záżywáć będźie, ktorych potomstwo przeszłych Nayiáśnieyszych Krolow Polskich záżywáło, *saluis* około tego *Iuribus* Rzeczypospolitey. Należáło zátym wychowawszy sie ná łonie spolney mátki Oyczyzny, zniey wziąwszy *amplum originis, amplum sanguinis ornamentum*, y wniey máiąc ták znáczne substáncye swoie, álbo sie *ad æqualitatem* podług pierwszego punktu *Pactorum Conventorum* deklárowáć, álbo według drugiego większe sobie *prærogativas*, y niezwyczáyne tytuły *non arrogare: Noscenda est mensura sui.* Dosyć to ćierpliwie znośiłá do tych czas Rzeczpospolita, dosyć łáskáwie przeyzrzał I. K. M. P. N. M. że *per legem publicam* nie stánęłá Circumskrypcya *Domûs Regiæ*, Ktora gdyby byłá nástąpiłá, pewnieby Krolewicowie Ich M. podług wszytkich Praw Oyczystych nie byli *capaces* trzymánia Dobr dźiedzicznych *in statu Eminentiori*, bo Constytucya. 1631 *disertè* opiewa że Dobrá źiemskie Dźiedziczne, ieno przez te Osoby *possideri* mogą, ktore żadney nie máią *præeminenciey, Iuri Terrestri* podlegáią, *& per omnia gaudent æqualitate & paritate Iuris & Pænæ, Eminentiores verò nullo modo admittendi.* Vrosłáby byłá nie pochybnie słuszna *Quæstia*, iákim Práwem nábyte ták wielkie dobra, w Prusiech y ná Rusi, przez K. I. M. Nieboszczyká Oycá *ultra Auitam substantiam*, przećiwko ták iásnym Práwom y Constytucyom, osobliwie Constytucyey 1635 ktora ták *resonat, titulo.* Ordynácya Rzeczypospolitey Dobr Ziemskich Dźiedźicznych. Że Dobrá Dźiedziczne źiemskie, od stanu Rycerskiego áni Donácyámi, áni Wendycyámi, áni successiámi pod iákimkolwiek *prætextem* nie mogą bydź alienowáne áni odrywáne, áni zátrzymáne, á-

 le wie-

 le wiecznemi czásy máią bydz wrekách y possessiey/ Osob Stanu Rycerskiego. Iest to zátym *insolens attentatum*, y Sroga *læsia* Naiáśnieyszego Máiestatu y cáley Rzeczypospolitey, pisáć się nád to Xiążęćiem Polskim y W. X. L. iákoby iuż te wolne Narody wniewolnicze Dziedźictwo Domowi Krolewskiemu iść miáły, y trzebá wcześną uczynić Animáduersią, *super temerariam hanc usurpationem*, zwłaszczá gdy Dom ten, podszywszy się pod protekcyą K. Szwedzkiego Nieprzyiaćielá K. I. M. y tey Oyczyzny, niepochybnie zechce *leges vibrato imponere ferrô*. Vważyć tylko *superbas expreßiones*, że ná przeszłey Elekciey, ták wielkie y mocne Przyiaćioł swoich suffrágia mogli *transferre in æmulum*, iákoby wolne Polskie głosy *mancipari* mogły, y Koroná Polska *Iure Emptionis*, álbo *Ceßionis*, *vel Commutationis* chodziłá. Przyznáć trzebá Krolowey I. M. Wdowie, że pod czás Residenciey swoiey we Gdańsku świádczyłá życzliwe swoie chęći, bárźiey podobno *ex vindicta* przećiwko Fránciey, ktora iey szyki pomięszáłá ná Elekciey, ániżeli z dobrey Inklináciey przećiwko Krolowi I. M. ztym wszytkim pokazał K. I. M. wdzięczne Vznánie, wzáiemny swoy áffekt. *& dum Iusta sectabatur, fruebatur prosperis*. Ale że go *Pacta Conventa strictißimè* obligowáły, żeby to co komu zá Promocyą ná Krolestwo obiecał y ássekurował, było *nullitatis*, *nec ullatenus promißum adimpleatur*, iákosz miał się opłacáć K. I. M. wiedząc bárdzo dobrze, że Elekcya Iego wprzod z woli Bożey, á potym *ex liberrimis suffragijs & Concordi Partium acceßu* stánęłá, y niegodziło się *mercari libertatem*, *non Dominationẽ & servos, sed Cives cogitare*.

Krolewic zás I. M. Iakvb, gdyby był mogł zászkodźić, pewnie *nil intactum omisißet*, ktory iáko záwsze *spem supra áëra librat*, ták yná ten czás wszystkich szukał sposobow do zámieszánia tey Elekciey, Ażná K. I. M. pewna wyćisnął pewney summy ássekurácya, ktora iáko *ex nullo dato & accepto proceßit*, ták *erubescendum est*, że to *in lucem publicam* podáie Krolewic I. M. Alexander, *propriam turpitudinem revelando*.

Donum Nuptiale ná Żupách Wielickich Krolowey Iey M. Wdowie zápisáne, luboby zá gránicą zostáiacey Krolowey I. M. *disputari* mogło, bo tákimze sposobem od reformácyey odpádłá niegdy Nayiáśnieysza Krolowa Eleonorá, ále ztym wszytkim K. I M. Vrodzonym Administratorom wypłáćic kazał: y fałsz to iest, żeby miał kiedy *inhibere*, chybá niepunktuálną zapłátę, *Calamitas* teráznieyszych czásow *causavit*. Do wykupná OEkonomiey Száwelskiey obligowány był Krol I. M. *per Pacta Conventa*, y tę summę sześćiu kroć sto Tyśięcy złotych Polskich *in parata pecunia circa exemptionem* dał w Grodźie prezentowáć, iáko to *authentici actus testantur*. A że *per abruptam Contumaciam & summam renitentiam* niechciał bráć pieniędzy Krolewic I. M. przyszło Commissyey Krolewskiey puyść trybem opisánym *de exemptionibus*. Ná Interpozycyą iednák Cesárzá I. M. y chcąc *novâ ratione vincendi* dewinkowáć sobie pomienionego Krolewicá, podług wrodzoney sobie Clemencyey y Dobroći, pozwolił K. I. M. *rehabere* pomienioną OEkonomią Száwelską, y Roczne *Proventus* kazał *restituere*, ná co ma kwit. A że Krolewic Alexander *voluit videri veritatis avidus, cum non eßet*, łátwo poszláko-

ſzlákowáć,bo ieżeli pieniężne Extorſie ná ośm kroć ſto tyśięcy talerow bitych ráchuie, toć iuż dawno przez ták wiele lat trzymáiąc tę OEkonomią ieſzcze Krol I. M. Niebośzczyk *in Decuplo* ſummę tę extenuował. Zádáie tenże Krolewic ALEXANDER, Krolowi I. M ruinę Dobr Złoczowskich przez powracáiące Woyská Sáskie, po Brzezáńskiey Campániey, zápomniał widzę, że ſam ná ten czás był Generałem káwáleryey Sáskiey, y pewnie iednym przeyśćiem nie mogłá bydź táka ſzkodá, chybá bárdzo máłe *Incommodum*, Czemu ſam łatwo ná ten czás mogł *mederi*, ále *in foro malitiæ, fuit ſemper Innocentia ſummum crimen*, To záś śmieſzna, że ſobie ták *arroganter* przypiſuie: *Tolle primos, ut omnia poßis*, A wzdyć to wtey wolney y rowney Rzptey: *Primus Status Regius, Intermedius Senatorius, Tertius Ordo Equeſtris*, Poiąć tedy tego nie mogę, z kąd tá præſumpcya, wynioſłość, y *Primoratus*? Postępuie dáley *feroci ſtylo*, táſz ná honor Krolewski záwźiętość, o ággráwácyą Stároſtwá Puckiego, gdzie lubo żołnierz Sáski był lokowány, ále Krol I. M. ná to mieyſce nierownie więkſzą ſummę, bo *Duple* Hiberny zápłáćił Woysku Koronnemu. Gorſza to, że Krolewic ALEXANDER, to Stároſtwo bezpráwnie y nieſłuſznie trzyma, nie máiąc áni *Conſtitutionem Emphiteuſis*, áni naymniey! ze *fundamentum Legitimi Iuris*, á przećięſz konferowáne pomienione Stároſtwo *juxta Pacta Conventa Terrigenæ & Indigenæ*, I. M. P. Podskárbiemu Wielkiemu Koronnemu, *temerè impugnat* y kłádąc ſię nád Práwo, *Iuri parere* niechce.

O złożenie Rády w Iáworowie Dobrách Krolewskich, y Diſpozycyey Páńskiey podległych, *conqueritur* ten że Krolewic ALEXANDER nienależyćie, iákoby iuż K. I. M. nie wolno y Rády złożyć *pro opportunitate temporis & loci*, y po tey ziemi chodźić. Sáski żołnierz ieżeli w czym exorbitowáł, pewnie *querulantibus & iniuriatis adminiſtrata fuit Iuſtitia:* Páłác záś drewniány, ták iáko był zoſtał *in ſtatu integro*, y wſtydźić ſię potrzebá *injuſtas delationes & detractiones Regio Principi*. Więc, gdy ták *crudè circumſcripſit* Imię Páńskie, kłádźie *pro ultimo & ſummo piaculo* porwánie Krolewicow Ich M. *& honeſtam detentionem*, ktora że *neceßario & inevitabiliter, cogente Naturali defenſione* náſtąpić muśiáłá, dał tego Krol I. M. w Mánifeśćie ſwoim *convincentes rationes*, bo kiedy wszyſtkie nápominánia, *quæſitæ obligationes*, ukontentowánia, y przeſtrogi nic niepomagáły, kiedy złość *livoris acerbi nulla poterat placare dies*, kiedy nieuſtáiące Krolewicá IAKVBA przećiwko Pánu y Oyczyznie *detegebantur Machinationes*, y właſną ręką Iego wyrázone *molimina*, toć *nulla plenior Convictio. quàm proprij oris, vel manûs Confeßio*, y ieżeli *in recenti crimine & calenti ſangvine* pozwaláią Práwá Oyczyſte *prehendi delinquentes, in loco delicti*; Ieżeli *Iuris Gentium eſt, hoſtem ubicunq̃, ulciſci*, ieżeli Cońſtytucya 1624 o odpowiedzi ták uczy, **Ze ktoby ſwego odpowiedniká znioſł/ żadnym panom podlegáć nie ma.** A iákoſz Krol I. M. *in tot Criminibus convictum, & perſiſtentem ſine ulla reſipiſcentia*, y uſtáwicznie przećiwko ſobie y tey Oyczyźnie fomentuiącego, miał y mogł dłużey *tolerare*, zwłaſzczá gdy pomieniony Krolewic záklina dla BOGA Miniſtrow Szwedzkich, áby Pokoy

nie doszedł, áby nałożyć z X. Kárdynałem Primásem, żeby pod áppárencyą tráktatu Pokoiu, Senatorow y Szlachtę, zgromádzoną do Wárszáwy, *nolentes & volentes*, przymuśić do Nowey Elekcyey, Woiewodztwo záś Sierádzkie y Ziemię Wieluńską, że *in fide & obsequio perseverat*, przyćisnąć *ferro & Igne bestili*, nad to, ná zdrowie y życie Páńskie rożne *pertentabat Insidias*, ktore Krolowi I. M. *aperiebantur.* Záprawdę *crudelis lenitas eßet, quæ vitia palparet, non curaret. Et deformes Regum Murices, si evidentia tegant Crimina, non confundant.* Wyszło by to prawdziwie ná owę Rzymskich Cesárzow nieszczęśliwość, o ktorych pisząc historya, przydáie, *Conditionem Principum miserrimam, quibus de Conjuratione comperta non crederetur nisi occisis.* Wieręż trzebá było dłużey przez spáry pátrzyć? trzebá było okrywáć te bezbożne fábryki, ná upadek Oyczyzny, wszystkich Praw y wolnośći uknowáne? y ieszcze *fovere has viperas, quæ Matris depascant ubera? torpere ultra & perdendam Rempublicam relinquere? Sopor et Ignavia videretur.* Gdyby byli Krolewicowie Ich M. *non extra Regnum* zostawali, gdyby *non abrupißent vitam ab ea Republica Cujus Caritatem olim & aspectum exuißent*, pewnieby Ich Krol I. M. Seymom, Rádom, y ziázdom, *deculißet*; ále że *in alieno Territorio*, te wszytkie Práktyki działy się, musiał *sequi forum reorum*, z włászczá kiedy Krolewicowie Ich M. nie przyśięgszy Krolowi I. M. áni Rzeczypospolitey *Fidelitatem*, ták iáko *tenebantur ex Factis Conventis*, ieżeli chcieli bydź *Pupilli Reipublicæ*, zá nic wszytkie Práwá y Cáłość tey Oyczyzny y tey swobody mieli, & *impunita scelera* sobie Imáginowáli, iákoby to, *idem eßet, Principes Regios eße quod impunè quodlibet facere.* Wszák *noviß imè* teráz w liśćie swoim tym się exkuzuie Krolowi I. M. Krolewic IAKVB, że nie zgrzeszył *contra Rempublicam*, áni *contra Majestatem*, bo *utriq;* nie oddał *Iuramentum Fidelitatis*, Potrzebował y tego, aby go Krol Iego M. *in Fidem* pewnych Gwárántow wypuśćił, obiecuiąc *conciliare* Pokoy z Koroną Szwedzką *certâ notabili avulsione Provinciarum*, byle mu Krol I. M. Xięstwo Zmudzkie puśćił, udźielnym Prawem; y żeby ie *tanquam Feudum cum recognitione & dependendentia* od Krolestwá Szwedzkiego trzymał; To to iest *Filialis Pietas* ku tey Oyczyźnie? to należyta wdzięczność ku tym wolnym Narodom? że Krolá Niebosczyká ná Thron swoy wynieśli, y prawie ná rękách swoich piástowáli; *Vllane Posteritas credet?* że się mogłá táka ználeść zápámiętáłość, & *monstrum ingratitudinis.* Należáło Krolewicom Ich M. pámiętną ná to mieć reflexyą, *Felix Origine, esto Imitatione!* Tu urodzenia zácność, tu rozkrzewiona zásługámi Oycá swego miawszy sławę y ozdobę, tu *mereri* należáło, tu *morigero obsequio* Pánu y Rzeczypospolitey *subeße* nie wpostronnych Páństwách *luxu & delicijs diffluere*, y przećiwko Krolowi I. M. y przećiwko tey Rzeczypospolitey *machinari*, boć *in turbas & dissordias, pessima cuiq; plurima vis*, Ale nie tá iest wokácya Krolewicow Polskich. Nie ták przeszłych czásow wielkich Krolow *propago*, dorabiáłá się fortuny *per eversionem Throni viventis Principis, & calcatas leges ac libertates*, Ale w Obozách y woiennych ákcyách szukáiąc *merita & Claritudinē* Imienia

nia swego, zá co wdzięczna Oyczyzná *provisione benè merentibus Principibus Regijs* dawáłá, *Magniq; semper æstimatum fuit, quâ quis stirpe surgat ramus, quove torrente erumpat fluvius*. ále wielkie Imię nie trzebá záſzpecáć, *turpibus & nefarijs actionibus, Ad sicariatum* pokazał dość *propensum animum*, ieſzcze zá żywotá Krolá I. M. Oycá ſwego Krolewic IAKVB, kiedy Niebośzczyká I. M. P. Wołczyńſkiego Piſárzá Skárbowego, że mu niechciał pieniędzy pożyczyć, ná publiczney drodze y iáſnym dniu, *per subordinatos sicarios* áttákował, ták, że ledwie *Divinâ adjuvante Gratiâ Mortis periculum evasit*.

Zadumiewáć ſię záś przychodzi ná ták grubą *effronteryą*, ktora *Comparationem longè diversam* między Krolem Niebośzczykiem, á teráznieyſzym Krolem I. M. śmie vdáć. Wiádomo Cáłemu świátu, że Krol Niebośczyk zacnie Vrodzony, ále z rownego Szláchecekiego ſtanu *ad Thronum Regum* wynieśiony, Krol záś I. M. teráznieyſzy Pan z Pánow, *ultra fumosas Majorum Imagines, & stantes in Curribus Æmilianos*, tylu Ceſárzow, Krolow, y Xiążąt *immortalia decora*, do tych czas Dziedźicznym ieſt Electorem Sáſkim, y poki Dziedźiczney Saxoniey ſtawáć będźie, poki Dobrzy Przyiaciele y Colligaći, Czár I. M. Moſkiewſki, y Krol I. M. Duńſki, y Páńſtwá Ich *perennabunt*, poty K. I. M. trzymáć bedą *contra Invasorem & Impostorem*. Ieżeli záś ſzczęśliwiey pánował K. Niebośzczyk, Iego to ſzczęśćie, *álij feliciùs Imperium tenuerint, nemo tàm fortiter*. A ktoraz Rzeczpoſpolita byłá w ſwoim ſzczęśćiu bez odmiány y nieſtátku fortuny? teráznieyſzy K. I. M. iżáliſz ſię przez wſzytkie śiły y ſpoſoby nie ſtárał o uſpokoienie, Coſz, kiedy zli Synowie tey Oyczyzny *immortali odio flagrantes* do wiecznego zámieſzánia záwſze prowádźili rzeczy, y K. Swedzkiego *sub titulo Amici, Hospitis, & Socij* wprowádźili, y wprowádźiwſzy do tych czas utrzymuią. *Si quid igitur detrimenti passa est Respublica, ille intulit, qui non prohibuit, ille causavit, qui cum hoste miscuit Consilia*, kto Seymy rwał, kto áni Prowiſionálney niechciał pozwolić obrony, kto zá wtárgnieniem Nieprzyiáćielá do Curlándiey, bronił iść ná gránice woyſku Koron: y ubeſpieczył Rzeczpoſpolitą obłudną przyiáźnią Szwedzką y zmyślonym tráktatem Pokoiu, *Nam quæ secuta sunt, defleri magis quàm defendi possunt. Vltimariè*, broni Krolewic ALEXANDER, że przez to Diplomá Krolá Szwedźkiego *nullum præjudicium* wolney Elekciey, broni to co záwſze *criminosum* wtey Oyczyźnie bywáło, *& quo nil atrocius, nil horribilius*, pomyślić ſię może, *& penè paria sunt delinquere & tueri delinquentes*. Znáć nie czytał Conſtytucyi publicznych 1607. Ktore wiedźieć powinien, y lubo Oyczyſtego ięzyká wiádomy rozumieć niechce, ktora Conſtytucyá te *formalia edisserit*, A ten kázdy ktoryby zá tákim poſtepkiem y pretenſyámi / iákimikolwiek Spoſoby wymyślonymi / zá nas y po nas mimo wolną Elekcyą ná Kroleſtwo Polſkie naſtepował / abo naſtepowáć y one ſobie przywłaſzczáć chciał / táki ma bydź *pro hoste Patriæ* miány y poczytány / przećiwko ktoremu iáko Nieprzyiáćielowi Koronnemu ma bydź poſtąpiono y mimo to *inhabilis* ná Kroleſtwo Polſkie y Wielkie-

go X. Lit: wiecznemi czásy zostawáć ma. Przećiwko tym záś ktoţrzyby ráda y pomocą tákowym byli/ ábo z niemi iákie praktyki y porozumiewánia około Krolestwá Polskiego y Wielkiego X. Lit: ná oppressyą wolney Elekcyey Praw y swobod Koronnych mieli/ ná Páństwo *clam vel apertè* ich forytowáli / iáko *contra perduelles* postąpić się ma/ y Práwá ták przyrodzone/ iák y opisáne/ postempki/ y pœny/ y spiski do powstánia przećiwko Nam/ iáko y *contra perduelles* máią bydź ná nich surowie y nieodwłocznie extendowáne y wykonáne/ ktore Práwo wiecznemi czásy ma bydź świątobliwie y cale záchowáne/ y ktoby Je kiedy w wątpliwość przywodzić chciał/ ábo co przećiwko niemu czynić y postempowáć/ ma bydź miány *pro hoste Patriæ & perduelli*, y temu wszystk emu co się wyżey wspomniało podlec ma. Tesz same *rigores reaßumpsit* Constytucya 1631. *Confirmavit* Constytucya 1650. ztym dokłádem, Przećiwko ktoremu Práwu/ ieśliby kiedy/ strzeż BOZE/ ktory z Obywátelow Koronnych y Wielkiego X. Lit *& Provinciarum annexarum* Duchownych y Swieckich/ iákiegokolwiek stanu y prerogátywy ważył się postąpić/ ábo zá żywotá obranego y Koronowánego Páná/ inszego ná Páństwo prowádźić/ praktyki y porozumienia się z postronnemi Osobámi czynić/ y lubo iáwnie/ lub skryćie ná wywrocenie wolney Elekcyey/ á wniey oraz ná zepsowánie Praw y Swobod Pospolitych z kimkolwiek konspirowáć chciał/ coby mu iáwnemi dowodámi y świádectwy probowáno bydź mogło/ tedy przećiwko káżdemu/ tákiemu/ iáko *contra perduellem* powstáć/ y processem w tákowym cryminale opisánym postąpić sobie deklárujemy: tákże/ ktobykolwiek iákie wymysłne praktyki/ spiski/ skrypty/ y wniwczym mimo wolną niedotkliwą Elekcyą do Páństwá tego áspirowáć chciał / ábo skryćie y nienależyćie o to się przez korrupcye stárał/ tákiego káżdego *pro inhabili* Krolestwá tego deklárujemy/ y to Práwo wiecznemi czásy świątobliwie záchowamy. Niechże przyzna cáły świát, niech się konwinkuie ták iásnemi Práwami dzika złość; boć, ieżeli *in Legibus nil frustra*, ieżeli w porządney Rzeczypospolitey powinná kwitnąć spráwiedliwość, aby ią żadne grándece, naywiększych Imion, y naypierwszych Domow nie tłumiły, *Sicq; à majoribus institutum, ut si ante eßent delicta, pænæ sequerentur*, iáko kto może bronić *grandißimum & palmare scelus*? iáko może poćiągáć *beneficia Iuris publici* y Niemi zásłzczyćáć *violatores Legum publicarum & libertatum, ac Internæ tranquillitatis Convulsores*, y ieszcze się chełpić z tego, że to nie ná psowánie y znoszenie Elekcyey Nowey, ále ná utrzymánie, y że *Naturaliter* káżdemu *providere* siły należy. Przez co się *evidentißimè* Krolewicowie Ich Mość *Injuriosos erga Parentem* pokázuią, ná ktorego mieyscu Krol Iego Mość *uti supremus Tutor & contra communem Patriam*: á Pogánie iesżcze ktorzy BOGA nieználi, *Parentum ac DEORVM violationem pari vindictâ expiandam* mieć chcieli. Przymierzáć záś to nieszczęśćie do káżdego *ex Civibus* nie należy, bo kto poććiwie żyie, kto pod Práwem śiedząc, Oy-

czyźnie miłość y Pánu powinność świádczy, ieſt *extra omnem ictum*, kto záś wykroczy, ieſt ná niego w ſądźie Grodzkim y Trybunálſkim prętkie práwo, prętka Execucya, y łatwe poſkromienie. Ná większe záś kryminały, bunty, y práktyki ieſt Seym *Exorbitantiarum*, ieſt Poſpolite Ruſzenie, ktore *facili remedio* wſzytko pogłádźić może, y co *exorbita* Praw Oyczyſtych wypádło, náprawić. Nie trzebá ſię żáś było tákim ſpoſobem, y przez tákie fabryki *Pupillis Reipublicæ* opiekiwáć tą Rzecząpoſpolitą, y Iey *Curatelam* weſpoł z Krolem Szwedzkim do śiebie *trahere*: nie trzebá było, widząc *doloribus Saginatum Principem, adhuc locum novo vulneri designare*, y tę ſtrapioną Oyczyznę co raz głębiey pogrążáć *in abyßum perditionis*, Práwa Iey y ſwobody depcąc, uſtáwicznie *Majeſtatem & Libertatem infeſtare*, kiedy teraz tá fátálna ámbicya *invadendi ſolij Regalis vivente Principe*, generálnym cáłey Polſki zniſzczeniem, *Populorum ſanguine, Vrbium ruinâ, & Provinciarum vaſtitate ſaturatur*. Kroľá Iego Mośći záś niech káżdy bez Páſſiey ſądzi, ieżeli mogł dłużey ćierpieć, y przez dálſzą konniwencyą wdawáć Oſobę ſwoię, y tę Oyczyznę, w oczywiſte niebeſpieczeńſtwo; ábo, ieżeli mogł *Eorum ſervire gloriæ, & utilitati*, ktorzy bez przeſtánku *ſuo inhiabant Exitio*! *Reliquum* ſię zoſtáwuie *purô & Innocenti Sarmaticô Candori*, á nádewſzyſtko zemśćie ſpráwiedliwego BOGA, *coram quo Columnæ Cæli contremiſcunt, & ſtellæ non ſunt mundæ in Conſpectu ejus*. Ten ſam *Exemplariter Cárbonibus Deſolatorijs* ná duſzy y ná Ciele ſkárże złych y bezbożnych Synow Oyczyzny, y tych wſzyſtkich Práktykántow. Krol záś Iego Mość ufundowawſzy ſie w protekcyey naprzod Naywyżſzego, *à quo eſt omnis poteſtas in terris*, á potym ná wiernych y zárliwych Szláchecḱich pierśiách *contemnet tutò procellas*, y ták ſię zá Dni Pánowániá ſwego ſpráwowáć będzie:

Vt nō careat laurô meritū nec fulmine crimē
Præmia virtutem, pœna ſecuta ſcelus.

